

Saksframlegg

Arkivreferanse: 2026/1457-6

Saksbehandler: Ingeborg Vongraven

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
	12.10.2026	Råd for eldre og mennesker med nedsatt funksjonsevne
	13.10.2026	Utvalg for helse oppvekst og kultur
	27.10.2026	Kommunestyret

Opplegg for prosess: ny helse- og mestringsstrategi fram mot 2040

Kommunedirektørens innstilling

Kommunestyret:

1. tar kommunedirektørens plan for framdrift, opplegg og medvirkning i arbeidet med ny helse- og mestringsstrategi fram mot 2040, til orientering.
2. ber om at forslag til ny helse- og mestringsstrategi legges fram for politisk behandling i juni 2027.
3. rådene og utvalg for helse, oppvekst og kultur, holdes involvert gjennom hele prosessen.

Sammendrag

Revisjon Midt Norge har på oppdrag fra kommunestyret, gjennom kontrollutvalget, gjennomført en forvaltningsrevisjon som har vurdert om dagens helse- og mestringsstrategi fra 2020 gir tilstrekkelig retning for utviklingen av framtidens helse- og omsorgstjenester i Midtre Gauldal kommune.

På bakgrunn av kommunestyrets behandling av rapporten, samt at kommunestyret i planstrategi 2024-2027 har bedt om en revisjon av dagens helse- og mestringsstrategi, foreslår kommunedirektøren i denne saken et opplegg for å starte arbeidet som skal ende ut i en ny helse og mestringsstrategi for Midtre Gauldal kommune fram mot 2040.

Målene for strategiprosessen er tredelt:

1. Gjennomføre en medvirkningsprosess og innbyggerdialog om utviklingen av helse- og omsorgstjenestene fram mot 2040, med involvering av ansatte, politikere og innbyggere.
2. Utarbeide et tydelig, oversiktlig og lett lesbart/forståelig strategidokument som beskriver kommunens mål, prioriteringer og veivalg innen helse- og mestringsområdet.
3. Utarbeide en handlingsplan som rulleres hyppigere enn strategiperioden, med konkrete tiltak for oppfølging av strategien og et tilhørende opplegg for tett administrativ oppfølging og regelmessig politisk orientering og vurdering av status og måloppnåelse.

Det foreslås at den nye strategien skal bli en temaplan under kommuneplanens samfunnsdel og gi retning for utviklingen av kommunens helse- og omsorgstjenester fram mot 2040. Strategien skal samtidig danne grunnlag for de årlige handlingsprogrammene med økonomiplan, og bidra til tydelige faglig og økonomiske prioriteringer i årene som kommer.

Saksopplysninger

I forbindelse med behandlingen av revisjonsrapporten i juni 2026, ba kommunestyret kommunedirektøren vurdere hvordan rapporten og kontrollutvalgets forslag til oppfølging skulle håndteres videre. Kommunedirektøren la fram sak for kommunestyret om dette som ble behandlet i kommunestyret 22.09.2026, der følgende vedtak ble fattet:

Kommunestyret:

1. *ber kommunedirektøren komme tilbake høsten 2026 med en sak som konkretiserer rammer og opplegg for en prosess med sikte på å revidere dagens vedtatte strategi for framtidens helse- og omsorgstjenester.*
2. *ber kommunedirektøren bruke rapporten fra Revisjon Midt Norge som del av grunnlaget for revideringen av dagens strategi for framtidens helse- og omsorgstjenester.*
3. *ber kommunedirektøren i forkant av revideringen av dagens vedtatte strategi for framtidens helse- og omsorgstjenester gjøre en enkel utredning for bemanning på dagtid ved kommunens bo- og dagsenter.*
4. *ber om at sak angående revidering av strategien for framtidens helse- og omsorgstjenester legges fram for kommunestyret til behandling senest 1.mai 2027.*
5. *mener at strategiarbeidet bør ha en tidshorisont på å sette retning på kommunens helse- og mestringstjenester fram mot 2040, samtidig som den har mer årlige oppfølgingsplaner.*
6. *mener at strategien skal sette retning for hva som er bærekraftige helsetjenester gitt de framskrivninger i nasjonale dokumenter og utredninger som peker på at gapet mellom tilgjengelige ressurser og ressursbehovet i helsetjenesten vil øke. I strategien må det vurderes hva som er fremtidige tjenestebehov inkl. tjenestetilbud for personer med demens, samlet behov for ulike boformer, samt hvordan vi skal kunne møte de store utfordringene med rekruttering og tilgang på kompetansebehov. Forebygging, innbyggernes mestringssevne, tett samarbeid med frivilligheten og innbyggerdialog vil være sentrale momenter.*

Vurdering

a) utfordringen vi står overfor

Rapporten fra Revisjon Midt Norge sammenholdt med kommunedirektørens vurdering, viser at de grep som kommunestyret har bestemt gjennom dagens helse- og mestringsstrategi og hvordan den er fulgt opp – har gitt Midtre Gauldal et godt utgangspunkt.

Samtidig er utfordringene fram mot 2040 store, og vi må fornye det strategiske grunnlaget vi har som kommunene til å kunne lykkes med de utfordringene vi står overfor som skal håndteres:

- En historisk sterk økning i antall eldre.
- En kraftig vekst i tjenestebehov, særlig innen pleie og omsorg.
- Et personellbehov som alt tyder på, overstiger dagens rekrutteringskapasitet.
- Økende forventninger til kvalitet og tilgjengelighet.
- Samtidig krav om økonomiskbærekraft og effektivisering.

Dette gjør helse- og mestringsutfordringen til en av både Midtre Gauldals, men også hele kommunal sektor, største utfordringene i Norge fram mot 2040.

Utfordringen er ikke bare en utfordring for helse og mestring, men for hele kommuneorganisasjonen og Midtre Gauldal samfunnet.

Med det utgangspunktet vi har, som alt tyder på er godt, skal vi med blikket fram mot 2040 finne de rette strategiske grepene for å lykkes med:

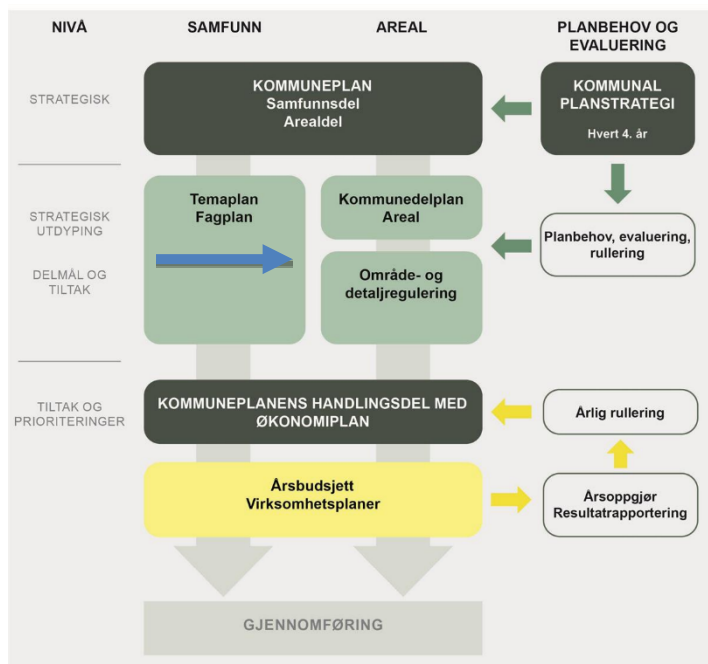
- Dimensjonering av tjenestene og investeringer både i tjenester, bolig og personell
- økt satsing på forebygging og mestring
- omstilling av tjenestene
- rekruttering og kompetanseheving
- mer bruk av teknologi og nye arbeidsformer

b) Hovedmål med prosessen

Kommunedirektøren foreslår at målene for strategiprosessen er tredelt:

1. Gjennomføre en medvirkningsprosess og innbyggerdialog om utviklingen av helse- og omsorgstjenestene fram mot 2040, med involvering av ansatte, politikere og innbyggere.
2. Utarbeide et tydelig, oversiktlig og lett lesbart/forståelig strategidokument som beskriver kommunens mål, prioriteringer og veivalg innen helse- og mestringsområdet.
3. Utarbeide en handlingsplan som rulleres hyppigere enn strategiperioden, med konkrete tiltak for oppfølging av strategien og et tilhørende opplegg for tett administrativ oppfølging og regelmessig politisk orientering og vurdering av status og måloppnåelse.

c) Ny helse- og mestringsstrategi og den røde tråden i kommunens styring

På bakgrunn av rapporten fra Revisjon Midt-Norge og kommunestyrets vedtatte planstrategi, jf. Kommunestyrevedtak 22.09.26, igangsettes nå arbeidet med å utarbeide en ny helse- og mestringsstrategi for Midtre Gauldal kommune.

Det er viktig med en tydelig forankring i kommunens styringssystem, dvs den røde tråden fra overordnede dokumenter til konkret handling.

Som figuren viser, foreslår kommunedirektøren at strategien blir en temaplan under kommuneplanens samfunnsdel (merket med pil). Den nye strategien/temaplanen skal være et strategisk rammeverk for de årlige

handlingsprogrammene med økonomiplan som vedtas av kommunestyret. På denne måten blir den tydelig rød tråd i arbeidet, og en klar forankring av den nye strategien.

Som kommunestyret har sagt i gjeldende planstrategi 2024-2027, er det ønskelig med en prosess for å lage en ny kommuneplanens samfunnsdel for Midtre Gauldal. Tanken om å lage helse- og en mestringsstrategi som en temaplan, vil da bare forsterkes. Det er all grunn til å tro at en ny kommuneplanens samfunnsdel, vil ha helse- og mestringsutfordringene fram mot 2040, som en viktig del av det en ny samfunnsdel må sette mål/strategier for å håndtere.

d) Organisering av arbeidet

Oppdraget om en prosess vil bli gitt fra kommunestyret til kommunedirektøren. Det er derfor naturlig at kommunedirektøren selv er prosjekteier. Kommunedirektøren vil så bruke kommunalsjef helse- og mestring som prosjektansvarlig dvs den som representerer prosjekteier i prosjektet og som leder styringsgruppen.

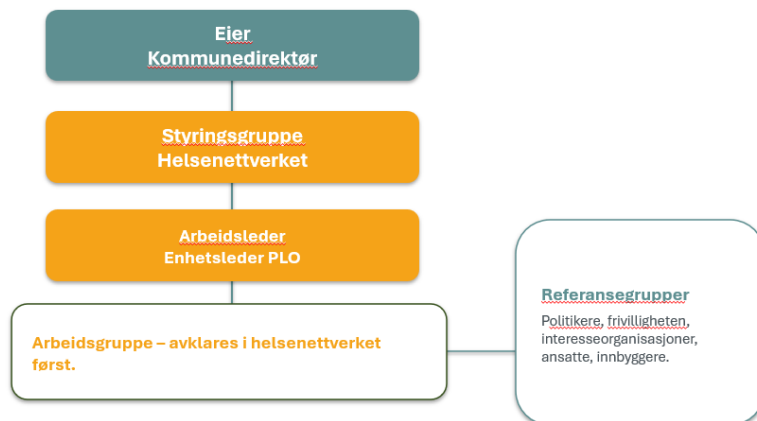
Organiseringen på administrativ side vil videre være:

- Styringsgruppe. Her deltar helseledernetverket (dvs enhetslederne innenfor kommunalsjefsområde helse og mestring, samt leder for helse- og velferdskontoret). Kommunalsjefen leder styringsgruppen.
- Arbeidsgruppe. Denne skal understøtte arbeidet med medvirkning og utarbeidelse av selve dokumentet. Gruppen vil bli satt sammen tverrfaglig og på tvers av enheter.

Denne organiseringen sikrer forankring i linjen, dvs hos lederne som får oppdrag fra øverste ledelse og som står ansvarlig for tjenestene faglig, personellmessig og økonomisk.

Medvirkning skal ivaretas også på dette nivået.

Forslag til organisering vises i figuren under. Roller og ansvar skal skriftliggjøres og godkjennes av prosjekteier.

På politisk side ønsker kommunedirektøren å holde rådene og utvalg for helse, oppvekst og kultur, løpende involvert i arbeidet. Erfaringen fra oppvekstfeltet og utredningen Agenda Kaupang var innleid til, viste at involvering er nyttig så lenge rolle- og ansvarsdelingen mellom politikk og administrasjon ivaretas.

e) Forslag til opplegg av arbeidet

Under har kommunedirektøren laget en skisse med forslag til å organisere arbeidet i to faser. Det er viktig å vite, at disse i noen grad må gå over i hverandre og henger sammen:

Fase 1: Kunnskapsgrunnlag og situasjonsforståelse

Den første fasen i strategiarbeidet vil være å etablere et felles kunnskapsgrunnlag og en helhetlig forståelse av nåsituasjonen. Her finnes svært mye materiale å bruke. Det sentrale vil være å få sett det i sammenheng og kvalitetssikre at vi tar innover oss hva nå- og framtidsbildet faktisk betyr for oss, vårt handlingsrom og veivalg videre.

Helse- og mestingsstrategien vil berøre og ha betydning for alle sentrale samfunnsområder, og vil dermed ha grenseflater mot kommunes øvrige planverk. Siden forrige strategiprosess i kommunen (2020), er videre publisert flere nasjonale utredninger og reformer som gir viktig kunnskap om framtidens utfordringer og muligheter innen helse- og omsorgstjenestene. Dette omfatter blant annet NOU 2023: 4 *Tid for handling*, Bo trygt hjemme-reformen og Riksrevisjonens undersøkelser av kommunale helse- og omsorgstjenester. Samlet peker disse på betydelige utfordringer knyttet til demografisk utvikling, tilgang på arbeidskraft, bærekraftig tjenesteutvikling og behovet for mer forebyggende innsats.

Kommunen vil samtidig bygge videre på det betydelige kunnskapsgrunnlaget vi sitter med selv. Dette omfatter analyser fra arbeidet med langsiktig drift- og investeringsanalyse 2040 (som kommunedirektøren har fått oppdatert/kvalitetssikret i 2026), KOSTRA-data, rapporter fra Helseplattformen, revisjonsrapporter samt oversikter over klager, avvik og kvalitetsindikatorer i egne tjenester.

Samlet mener kommunedirektøren at dette gir et godt bilde av dagens situasjon og et grunnlag for vurdering av framtidige prioriteringer og strategiske veivalg.

Fase 2: Medvirkning og utvikling av strategisk

Den andre fasen av arbeidet vil bestå av en medvirkningsprosess og innbyggerdialog. Denne er svært viktig for å få nødvendig forankring og innspill, samtidig som vi må sørge for at selve prosessen blir realistisk og tilpasset tilgjengelig tid og ressurser.

Det vil bli laget mer detaljerte planer for opplegget for medvirkning, men kommunedirektøren foreslår som en ramme at:

- Det legges opp til involvering av kommunens ansatte, politikere og innbyggere.
- Arbeidsmiljøgruppene vil være sentrale arenaer for dialog med ansatte i organisasjonen.
- Politisk nivå involveres i workshop og drøftinger i Rådet for eldre og mennesker med nedsatt funksjonsevne, og Utvalg for helse, oppvekst og kultur. I tillegg vil det bli gitt jevnlige statusoppdateringer underveis i prosessen.
- Det vil også gjennomføres innbyggerdialog i en form som er hensiktsmessig og mulig, for å hente inn innspill til strategi og prioriteringer for framtidens helse- og omsorgstjenester.

Med utgangspunkt i kartleggingen av dagens bilde skal det identifiseres innsatsområder. For hvert innsatsområde skal det utarbeides strategiske veivalg og prioriteringer som beskriver ønsket retning.

Det videre arbeidet vil naturligvis følge ordinær plan- og saksbehandlingsprosess, dvs. med høring og politisk behandling.

f) Framdriftsplan for arbeidet

Figuren under viser den foreløpige milepælsplanen. Denne vil bli videreutviklet av arbeidsgruppen, lagt fram for innspill og senere godkjent av prosjektansvarlig/prosjekteier. Det er både naturlig og viktig at framdriften tilpasses underveis i arbeid. Det er gitt som ramme at endelig forslag til helsestrategi med tilhørende handlingsplan skal legges fram for kommunestyret i juni 2027.

